

MOKŘAD BĚLÁ

Mokřad Bělá

Údolní niva Bělé patří mezi nejcennější mokřady přírodního parku Kladecko. Jedná se o slatinnou louku na pravém břehu říčky Bělá, která zde vznikla díky pramenům spodních vod a půdě bohaté na vápník. Vznikající rašelinný horizont obsahuje značné množství minerálních látek, což podporuje růst ostřicovo - mechové vegetace s převahou šachorovitých rostlin. Nalezeny zde byly i dva vzácné mechy - rokyt luční a vlasolistic vlhkomilný.

Od jara do podzimu vykvétá na Bělé nepřeborné množství rostlin, a tím se neustále mění vzhled mokřadu i jeho okolí. Jako první se brzy zjara objevují žluté blatouchy a bílé sasanky hajní. Nejkrásnější je však pohled na louku od května do června, kdy rozkvétají **upolíny** a mokřadní orchidej **prstnatec májový**. Orchideje žijí v sybioze s půdními mikroorganismy, a proto

Upolín nejvyšší

Prstnatec májový

Suchopýr široolistý

Hořeček brvitý

nemohou přežít na hospodářských pravidelně hnojených loukách. Typickou rostlinou vápnatých slatin je silně ohrožený **suchopýr široolistý**, tvořící bílé chomáčky chmýří usnadňující šíření semen. Koncem léta se na suchých loukách nad mokřadem objevují ohrožené modře kvetoucí **hořečky brvité**, a jako jeden z posledních vykvétá u mokřadu ocún jesenní, barvící louku dofiálova.

Není tráva jako tráva... máme tu i ostřice!

Ostřice jsou nenápadné rostliny z čeledi šachorovitých. Na rozdíl od trav (patřících do čeledi lipnicovitých) nemají kolénka ani dutý stonek. Některé druhy vytvářejí zvláštní, až přes 1 metr vysoké kopečky neboli bulvy, tvořené oddenky a odumřelou hmotou rostliny z předchozích let. Tyto bulvy najdeme na Bělé například u ostřice odchylné a **ostřice latnaté** (na obrázku vpravo).

Některé druhy, jako například drobná **ostřice Davallova**, jsou dvoudomé. V takovémto případě rostou zvlášť samčí (vlevo) a zvlášť samičí rostliny (uprostřed). První dva obrázky zachycují ostřice v květu, na obrázku vpravo už vidíme zralý klásek.

Ohrožená **ostřice stinná** (vlevo) vytváří květenství s jedním samčím kláskem nahoře a 2 samičími klásky dole. Rostliny jsou 30-40 cm vysoké a tvoří husté trsy.

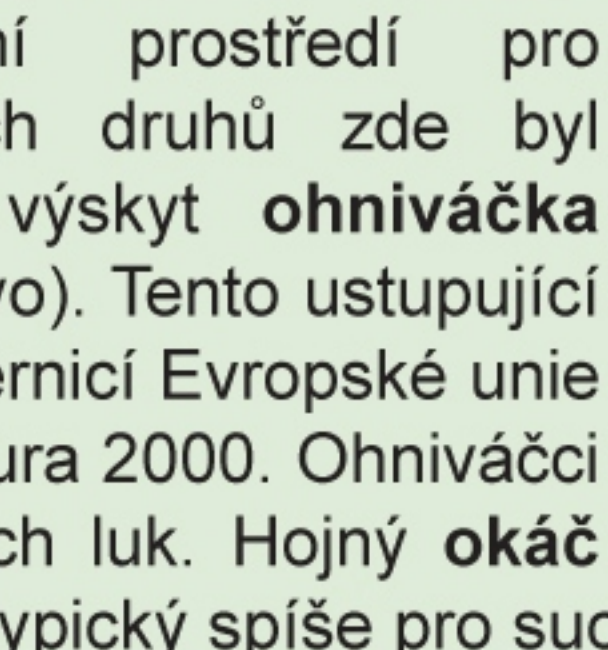
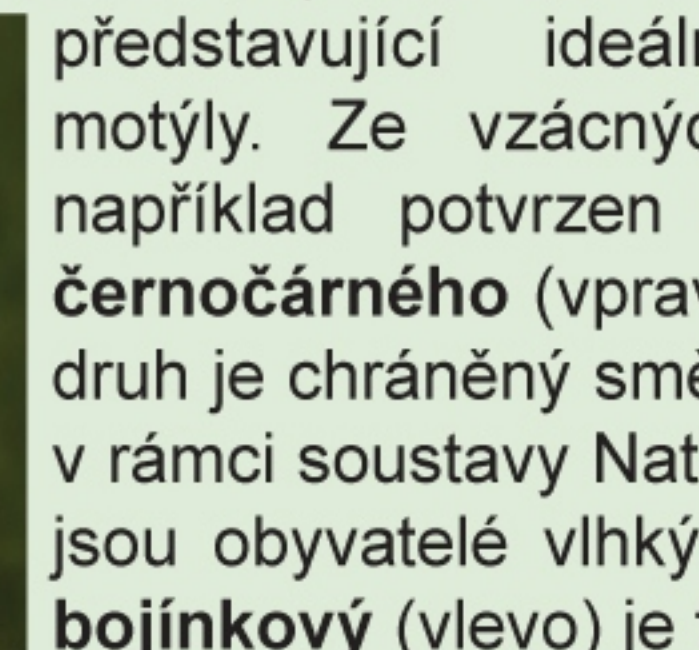
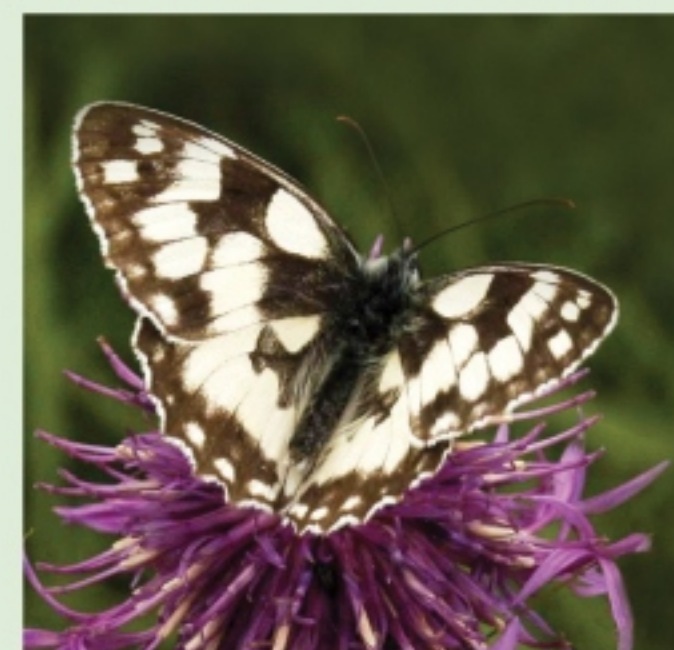
Drobné trsy **ostřice ptačí nožky** (vpravo) najdeme na sušších místech kolem mokřadu.

Ostřice Davallova, ostřice odchylná a ostřice ptačí nožka patří mezi **silně ohrožené** druhy rostlin.

Kdo zde žije?

Mokřad v Bělé a přilehlé stráňky tvoří pestrou mozaiku biotopů, představující ideální prostředí pro motýly. Ze vzácných druhů zde byl například potvrzen výskyt **ohniváčka černočárného** (vpravo). Tento ustupující druh je chráněný směrnici Evropské unie v rámci soustavy Natura 2000. Ohniváčci jsou obyvatelé vlhkých luk. Hojný **okáč bojinkový** (vlevo) je typický spíše pro suché stráňky v okolí mokřadu.

Mokřad obývají také různé druhy obojživelníků, jako jsou například skokani a nebo třeba chráněná ropucha obecná. Vzácněji můžeme vidět **užovku obojkovou**, pátrající po žabkách a malých rybkách, které tvoří základ jejího jídelníčku. Tento ohrožený had dorůstá do délky jenoho metru a lze ho snadno poznat podle charakteristické kresby, kterou tvoří pár žlutavých skvrn po stranách hlavy (obrázek vpravo).

Louka v ohrožení

Při stavbě rekreačního areálu Upolín v 70. letech minulého století došlo k částečnému zavezení mokřadu při terénních úpravách, což byl významný zásah do hydrologického režimu lokality. Současně byl vybudován i rybníček, který sloužil jako koupaliště. Dnes je mokřad Bělá významným krajinným prvkem evidovaným pod názvem **Horní Mlýn** a je navržen k vyhlášení jako **přírodní památka**.

Zachování druhové rozmanitosti této lokality není možné bez pomoci člověka. Vlhká slatinná louka vyžaduje pravidelné sečení a včasné odklizení pokosené hmoty, bez něhož by silnější a agresivní druhy (podporované nadměrným přísunem živin z okolí) postupně vytlačily vzácnější konkurenčně slabší druhy rostlin. Nezbytné je i občasné odstranění náletových dřevin šířících se do travních porostů.

Rekreační areál zatím zůstává opuštěn a příroda se snaží získat "ztracené" území zpět. Na obnažené ploše bývalého hřiště roste vzácná sítina alpská, břehy vodní nádrže obrůstají ostřicemi a bahničkou mokřadní. Stále však hrozí opětovné poškození této části lokality. Tomu je možné zabránit výkupem či alespoň pronájmem ohrožených pozemků.

O mokřad Bělá od roku 1996 pečuje Pozemkový spolek Prostějovsko a Český svaz ochránců přírody - základní organizace Klady. Pozemek, který bezprostředně sousedí s bývalým rekreačním střediskem Upolín, se podařilo v roce 2005 vykoupit v rámci celostátní sbírky **Místo pro přírodu**. Na další pozemky byla uzavřena s obcí Klady nájemní smlouva, která zaručuje možnost dlouhodobé péče o mokřadní louku.

Podpořte záchranu dalších ohrožených lokalit.
Přispějte prosím na konto kampaně **Místo pro přírodu**
9999922/0800.
Děkujeme.

Bližší informace na www.mistoproprirodu.cz

Vlastníkem vykoupených pozemků je **Český svaz ochránců přírody**
Tel.: 222 511 494, e-mail: csop@ecn.cz; www.csop.cz

Vydáno v rámci programu Českého svazu ochránců přírody "Místo pro přírodu",
podpořeného Ministerstvem životního prostředí ČR

O lokalitu pečuje **Pozemkový spolek Prostějovsko**

Husovo náměstí 67, Prostějov; Tel.: 582 338 278, 603 298 039; www.iris.cz, e-mail: iris@iris.cz

Autoři fotografií: Josef Komárek, Václav Křivan, Petr Tomáš, Eva Součková, Eva Zatloukalová

metr@stav

Generální partner kampaně
Místo pro přírodu